

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKENARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 S. Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVIII. Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 7. FEBRUARJA (FEB. 7), 1935. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 27

"Mi se ne oziramo na delavske unije", je Rooseveltov odgovor

Predsednik je povedal v pismu delavskemu zastopniku, da grožnje z ostavkami ne pomenijo nič. Vlada bo ignorirala unije Ameriške delavske federacije povsod, kjer ne pokažejo, da imajo večino delavcev za seboj! Eksekutiva Ameriške delavske federacije se je pa že umaknila iz konflikta in prosi za mir!

Washington, D. C., 6. febr. — Spopad med voditelji Ameriške delavske federacije in predsednikom Rooseveltom zaradi pravnika avtne industrije je že končan! — Eksekutiva federacije je včeraj apelirala na Roosevelta za mirovno konferenco. Sprejela je resolucijo, ki se glasi, da je Roosevelt "naša moč in naše upanje". ... Boj je zdaj naprejal proti Rooseveltovim svedovalcem, ki "simpatizirajo z delavci in ki so obkolili predsednika".

Washington, D. C., 6. febr. — Predsednik Roosevelt je včeraj objavil pismo Charltona Ogburna, zastopnika Ameriške delavske federacije v avtnem odboru in obenem svoj odgovor na to pismo. Ogburn je zagrozil v svojem pismu z ostavko, vsled česar mora avtni odbor razpasti, ker delavci v njem ne bodo več zastopani.

Rooseveltov odgovor Ogburnu se glasi, da se moti, če misli, da bo njegova ostavka onemogočila nadaljnje izzive avtne odbora. Ta odbor ne sloni na pogovoru ali pogodbi prizadetih delavcev in delodajalcev, temveč ga je ustanovila vlada in edino vlada ga lahko dpravi. Odbor je odgovoren samo njemu (Rooseveltu) in le on lahko odloči, če odbor vrši pravično svoje dolžnosti in koliko nasa bo eksistiral.

Nadalje je Roosevelt brez oankov povedal Ogburnu, da se bo več oziral na Ameriško delavsko federacijo v avtni industriji, kajti volitve v detroitskih parnah za predstavništvo pri kolektivnem pogajanju so pokaale, da niti pet odstotkov delavcev v teh tovarnah ni članov federacije. "Kadarkoli in kjerkoli hočejo unije govoriti v ime delavcev, morajo prej demonstrirati, da so pooblašene delavcev v ta namen", je dejal Roosevelt v pismu.

Washington, D. C., 6. febr. — Direktor agrarne administracije AAA, Chester C. Davis, je včeraj odsvolil sedem takozvanih "radikalcev" iz svojega oddelka, ki so bili protežiranci Rexforda Guyja Tugwella, podtajnika poljedelskega departamenta. Odsvolitev teh uradnikov se je menala izvršila na ukaz predsednika Roosevelta, ki je nedavno obljubil voditeljem demokratske manjine v kongresu, da bo vse "radikalce" v svoji vladi, ki so zornimi bižniškim interesom, zmeala na cesto.

PWA bo zgradila federalno elektrarno v New Yorku

Washington, D. C. — Harold Ickes, načelnik zveznega notranjega departamenta, je naznanil, da je bila določena vsota \$3,780,000 za konstrukcijo federalne elektrarne v New Yorku. Centrala bo zalagala z električno silo devet velikih federalnih poslopij v Manhattanu, obenem pa bo nekakšno merilo, ki bo pokazalo razliko stroškov v proizvodiranju elektrike sile med njo in privatnimi elektrarnskimi družbami v New Yorku in okolici.

Delavci v elektrarnah odgodili stavko

Terre Haute, Ind. — Krajevna postojanka št. 254 Utility Employees unije, neodvisne industrijske unije, je pristala na sugestijo narodnega delavskega odbora in odgodila stavko, ki je bila napovedana za 22. januarja. Delavski odbor se je ponudil, da bo preiskal zahtevo in podal svoj zaključek.

Unija je zagrozila s stavko, ker je Public Service Co. of Indiana, Insulova družba, odklonila podpisati pogodbo. Unijski voditelji pravijo, da so delavci pripravili zastavkati v štirih strateških elektrarnah v terrehautskem distriktu.

Angleški kralj nazvan parazit v parlamentu

Laborit ožigosal ves vladajoči razred

London, 6. febr. — Mala skupina laboritov v angleškem parlamentu se prav nič ne ozira na etična pravila, kadar kritizira vladajoče kroge. Pred dobrim tednom je laborit George Buchanan dejal, da je premier MacDonald svinja in ščene, katerega bi treba preteptati z bičem, sinoč pa je drugi laborit John McGovern napadel kralja Jurija in vse člane kraljeve rodbine. Označil jih je za parazite, ki se rede na telesu preprostega ljudstva. Člane vlade je žigosal kot skupino sleparjev in priporočal, da se vse, ki tvorijo vladajoči razred, postrelj.

McGovern je dal duška svoji jezi v teku debate o vladnem načrtu, ki določa znižanje podpore brezposelnim in kateri je izzval ostre kritike po vsej drželi. Oliver Stanley, minister dela, je skušal ublažiti opozicijo v parlamentu z izjavo, da je vlada pripravljena dati več koncesij brezposelnim, toda s tem ni potolažil laboritov. Besedo je dobil McGovern, ki je dejal, da ne more razumeti, zakaj je toliko kritike v časopisju, ako kdo prezre etična pravila, dočim to časopisje ne protestira proti vladi, ki goni ženske na cesto in v prostitucijo in mirno gleda, ko otroci stradajo.

Člani vlade so bili tihi, ko je McGovern dejal, da je mesto Glasgow določilo \$200,000 za proslavo kraljevega srebrnega jubileja. "Angleško ljudstvo plačuje kralju Juriju \$53,000 na teden in kentskemu vojvodi in njegovi ženi okrog \$125,000 letno, da imajo ti paraziti udobno življenje", je rekel McGovern. McGovern je bil posvarjen, da ne sme tako govoriti o članih kraljeve rodbine, toda on ni hotel utihniti. "Poudarjam, da so člani kraljeve rodbine del parazitskega razreda, ki se redi na telesu preprostega ljudstva", je McGovern odgovoril. "Ako gre vaš razred v vojno, tedaj apelirajte na delavce za pomoč. Upam, da bodo delavci rabili puške proti vladajočemu razredu, ki jih zatira in drži v mizeriji s pomočjo tviade narodnih sleparjev".

Domače vesti

Nov grob v Detroitu
Detroit, Mich. — Tu je umrl mladenič Anton Anžiček, star 16 let in rojen v Ameriki. Zapusča starše.

Nov grob v starem kraju
Midway, Pa. — Anton Urbančič, član društva 231 SNPJ, je prejel žalostno vest, da je na Kalu pri St. Petru na Krasu umrl njegov stric Janez Urbančič, ki je bil več let v Ameriki, v Coloradu in nekaj časa v Clevelandu.

Nov grob na zapadu
Pueblo, Colo. — Tu je umrla Pavla Goršič, stara 31 let.

RADIKALCI V ARKANSASU V SKUPNI FRONTI

Mena, Ark. — (FP) — Kot posledica persekucije voditeljev unije najemniških farmarjev so se tukaj združile vse radikalne frakcije za boj proti klanovcem in klanovskemu oblastem, ki skušajo zatreti organizirano gibanje med najbolj izkoriščenim slojem. V prvi vrsti je obramba petih voditeljev unijskega gibanja med najemniškimi farmarji, dveh črncev in treh belokožcev, vsi pristni Američani in po vrhu še socialisti.

Plantažniki, ki hočejo pobasati ves vladni denar, tudi delež, ki spada najemniškim farmarjem, so zelo razkačeni, ker je ta farmarska unija obrnila kopje proti njim in jim nekoliko zmešala štrono. Vzela ni le priziva proti kazni aretiranih voditeljev, marveč tudi obvestila poljedelski departament o "novem dealu", ki ga uganjajo veleposestniki.

Plantažniki so sedaj zopet poklicali k življenju klanovsko gibanje, ki je pričelo terorizirati najemniške farmarje. Tukajšnja skupina del profesorjev in študentov, ki se prištevajo raznim radikalnim skupinam, je v okolici med farmarji že organizirala nekaj protestnih shodov. Sodelovala bo tudi z obrambnim odborom.

HAUPTMANNOVA PRICA VIDE LA FISHA NA GROBLJU

Flemington, N. J., 6. febr. — Benjamin Heier, 24-letni literat, ki pa vodi majhen kabaret v New Yorku, je včeraj pričal pred sodiščem, kako je v noči 2. aprila 1932 videl skočiti Izidorja Fischu čez obzidje pokopališča St. Raymond v Bronxu. V tej noči je dr. Condon izplačal Lindberghovo odkupnino misterioznemu "Johnu" zunaj obzidja tega pokopališča. Heier je dejal, da je bil moški, ki je skočil skoro tik pred njega na hodnik, zelo podoben Fischu. Kasneje pri navskrižnem izpraševanju je pa pričal spreminila svojo trditve in ni bila pozitivna, če je bil to Fisch ali ne. Heier je tudi priznal državnemu tožilcu, da je bil enkrat aretiran in kaznovan, ni pa hotel povedati, zakaj.

Dalje je Philip Moses, taksij-ski sofer, pričal, da je videl štiri moške, ki so prišli s pokopališča, skočili v avto in izginili, ko se je v omenjeni noči peljal mimo pokopališča. Več drugih prič, med temi ženaka Bertha Hoff, je povedalo, da so prišle v dotiko s Fischem tiste dni in obnašal se je zelo čudno.

Glavni zagovornik Reilly je včeraj izjavil, da ima še okrog 30 prič in upa, da bo z vsemi gotov v petek popoldne. Mnogo prič je izostalo zaradi slabega vremena in pa zaradi zahrbtnih groženj. "Mi bomo dokazali, da je Izidor Fisch prejel odkupnino in kasneje se je skušal iznebiti denarja na vse načine," je dejal Reilly. "Fisch je v zvezi z drugimi ugrabili Lindberghovega otroka, ne pa Hauptmann."

Unija zahteva prosekucijo "čizlerjev"

Washington. — Tekstilna unija zahteva od zveznega justičnega tajnika takojšnjo prosekucijo podjetnikov, ki se ne zmejnjo za odredbo tekstilnega delavskega odbora glede vrnitve dela po zadnji splošni stavki odsvoljenim delavcem.

Predsednik unije R. F. McMahon je navedel več druž in dostavil: "Te kompanije so od delavskega odbora dobile ukaz, da morajo vrniti delo delavcem, ki so ga izgubili radi unijskega članstva. To se ni zgodilo. Mi zahtevamo, da jih vlada prosekutira do skrajne meje zakona."

GREENOVA KRITIKA VZNEMIRILA ADMINISTRACIJO

Vodja Ameriške delavske federacije je odprto povedal, da delavstvo odklanja drob-tine

PROTI WAGNER-LEWISOVEMU NAČRTU

Washington, D. C. — (FP) — Središče pozornosti se je znatno premaknilo v zadnjih dneh. Organizirano delavstvo je končno spoznalo, da predsednik Roosevelt ni njegov prijatelj in valed tega je pričelo pritiskati na član-kongresa z namenom, da doseže svoj cilj.

Poraz svetovnega sodišča v senatu je bil viden znak revolte proti Rooseveltovi politiki, toda še večjega pomena je opozicija med članikongresa proti Rooseveltovemu programu socialnega zavarovanja, ki se zrcali v Wagner-Lewisovem zakonskem osnutku.

Greenova izjava, da bo organizirano delavstvo vodilo ostro opozicijo proti temu osnutku in zahtevalo revizijo, je presenetila Rooseveltovo administracijo. Ta je pričakovala, da ji bo Green podelil svoj blagoslov, zgodilo pa se je nasprotno. On je zahteval vključitev provizij, da morajo samo delodajalci prispevati v brezposelnostni sklad in da hoče tudi višje podpore brezposelnim in starim delavcem kakor jih določa Wagner-Lewisov načrt.

Toda Greenova kritika je bila mila v primeri s kritikami nekaterih senatorjev in kongresnikov, ki tolmačijo rezultat zadnjih volitev povsem drugače kakor Rooseveltova administracija. Oni so mnenja, da je ljudstvo jasno povedalo pri volitvah, da ni njihova glavna dolžnost podpirati vsega, kar pride iz Bele hiše, temveč da so bile volitve opozorilo, da je pozabljen delavec v tovarni in na farmi še vedno pozabljen in da je skrajni čas, da se nekaj stori zanj. (Dolje na 2. strani.)

MOONEY PONOVNO PRED VRHOV-NIM SODIŠČEM

Washington. — (FP) — Mooneyjev zagovornik John F. Finerty je ponovno prišel pred zvezno vrhovno sodišče s prošnjo, naj spremeni svoj ukrep in vzame ponovno v pretres Mooneyjevo zadevo, češ, da je on že poskušal priti do pravice na državnih sodiščih v Californiji, toda zaman.

Vrhovno sodišče je 21. januarja vrnilo Mooneyjev priziv, češ, da še ni izbral vseh prilik na državnem sodišču, obenem je pa oskrnilo californijskega generalnega pravdnika in tudi sodišča radi nepravilnega postopanja v tej zadevi.

Mooneyjeva obramba se je očividno premislila glede nadaljnje procedure. Zadnji teden je izjavil Mooneyjev odvetnik v San Franciscu Leo Gallagher, da se bo ravnal po navodilu vrhovnega sodišča in šel zopet pred državno sodišče. Finerty je pa medtem prišel do zaključka, da ima dovolj argumentov na svoji strani, da še enkrat poskusi pred zveznim vrhovnim sodiščem.

Angleška vlada svari nacij-sko Nemčijo

Izrekla je grožnjo, da bo Nemčija izolirana, ako se ne pridruži londonskemu paktu

London, 6. febr. — Vlada Velike Britanije je včeraj naznanila vsem svetu, da bo Nemčija ostala osamljena, ako se ne pridruži francosko - angleškemu paktu, ki je bil pravkar sklenjen v Londonu.

Naznanilo ima vse značilnosti ultimata in Hitler bo prišel nekaj storiti. Hitlerjeva zunanja politika bo morala iti skozi najkritičnejšo preizkušnjo, odkar so naciji prišli na krmilo Nemčije, kar naglašata tudi komunike, ki je bil naslovljen vsem zainteresiranim državam, med temi tudi Ameriki.

Ako bo Hitler odobril francosko-angleški dogovor, se bo moral pridružiti Franciji, Angliji, Italiji in Belgiji in podpisati obrambni letalsko-militaristični pakt, ki govori, da mora vsaka država, ki podpisuje ta pakt, pri-skočiti na pomoč vsaki v slučajju sovražnega napada iz zraka. Drugi pogoji so, da se mora Nemčija pridružiti francosko-italijanskemu paktu, ki je bil sklenjen v Rimu in čigar glavni cilj je zagotovanje neodvisnosti Avstrije. Nemčija se mora vrniti v Ligo narodov, če hoče doseči enakopravnost obo-rožene sile in razveljavljenje določb v versajski pogodbi, ki zanikajo Nemčiji to enakopravnost.

V slučaju, da se Nemčija izreče proti podpisu francosko-angleškega dogovora, jo bosta Anglija in Francija izolirali. Slednja bo gotovo delala na to, da potegne v obrambno zvezo druge države, kakršno je propagiral njen zunanji minister Louis Barthou, ki je bil umorjen v Marseillesu. Barthou je smatral tako zvezo za največjo zaščito proti "nemški nevarnosti".

Ako se Nemčija ne bo pridružila paktu, bo s tem priznala svetu, da hoče nadaljevati svojo obo-roževalno politiko brez ozira na posledice in ovire s strani drugih držav.

To so možnosti, ki se lahko razvijajo iz sedanje situacije, dasi niso jasno izrečene v komunikacijah, katere je angleška vlada naslovlila zunanjim diplomatom v Londonu.

RUSIJA SE VEDNO VIDI NEVAR-NOST VOJNE

Sovjetska unija nima zaupanja v kapitalistične države, s katerimi je obnovila odnošaje

POLJSKA IN NEMCIJA

Moskva, 6. febr. — Občutek izolacije še vedno dominira mednarodno politiko sovjetske Rusije kakor tudi notranjo v precejšnjem obsegu. Tega občutka se ne more znebiti niti takrat, ko koketira z diplomati kapitalističnih držav.

Nedavno naznanilo, da je sovjetska Rusija povečala svojo armado za 400,000 mož, je sledilo verigi dogodkov, ki so vai kazali, da je prišla nova doba v sovjetskih mednarodnih odnosih. Združene države so priznale sovjetsko vlado in pot je bila odprta za sklenitev politične in militaristične zveze s kapitalistično Francijo. Sovjetska Rusija je vstopila v Ligo narodov in tako postala članica organizacije, katero je pred leti omalovaževala.

Potem je prišel vseunijski kongres, na katerem so bile izrečene ostre besede proti Nemčiji, Japonski in Poljski. Ti napadi so bili dokaz, da še ni prišel čas, da bi se sovjetska vlada čutila svobodno in posvetila svojo energijo delu za svetovni mir in izboljšanju ekonomskega položaja svojega prebivalstva, ki čaka na to že toliko let.

Istočasno, ko je Sovjetska unija ponovno naglasila svojo bojazen pred kapitalistično intervencijo, so dogodki pokazali, da diplomatski plotovi, ki jih je zgradila z velikim trudom, nimajo trdne podlage in da je pesimizem upravičen.

Prijateljske razmere med Rusijo in Združenimi državami so se precej ohladile, ko je državni tajnik Hull podal izjavo, v kateri je namignil, da Amerika ni zadovoljna s kupčijo, ki ji je sklenila s sovjeti pred dobrim letom. Pogajanja glede ameriškega kredita Rusiji in o vpravljanju poravnave ruskih dolgov Ameriki so se nepričakovano zaključila in Moskva je doživela veliko razočaranje.

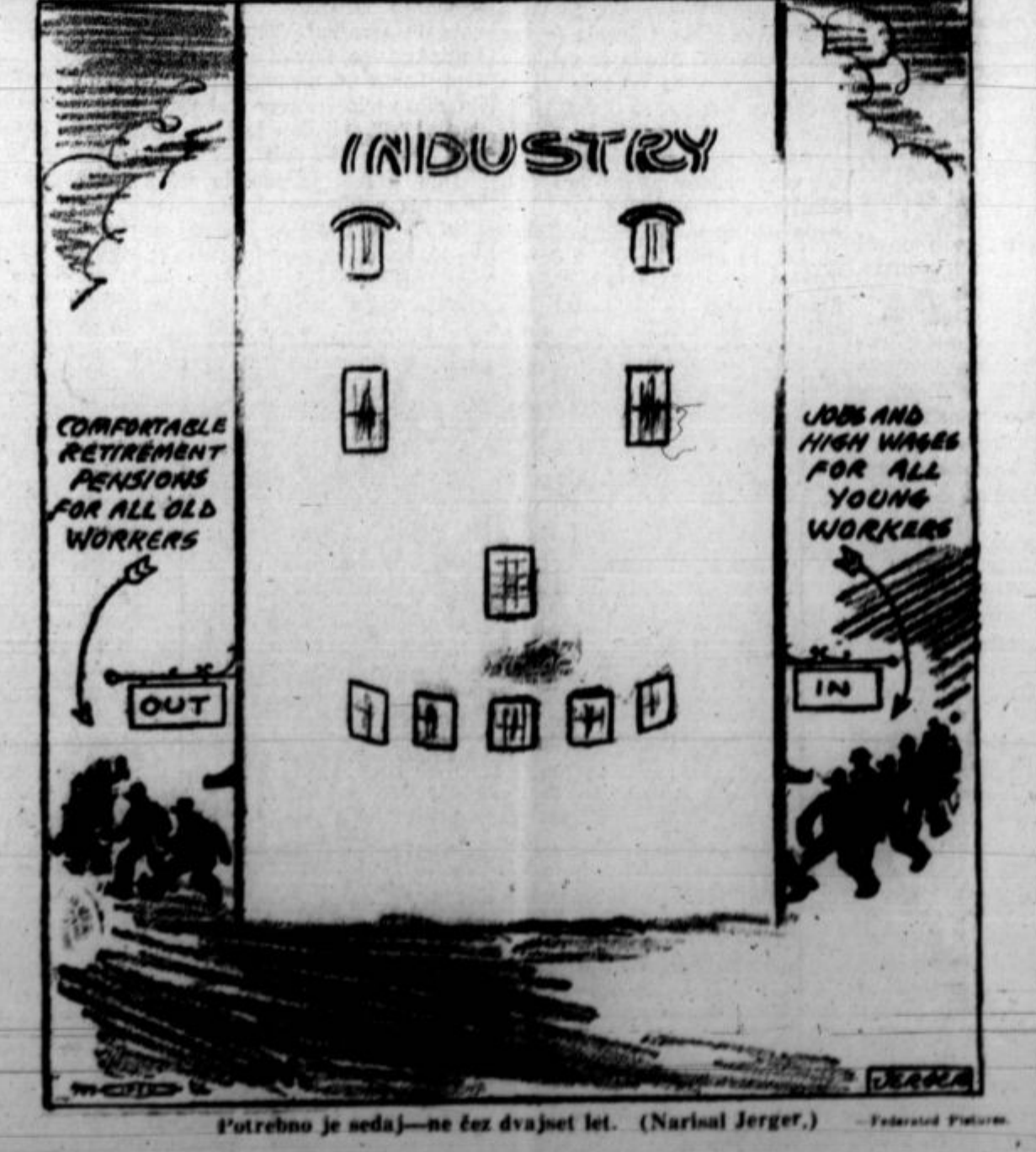
V sovjetskih vladnih krogih se vzdržuje mnenje, da imata Nemčija in Poljska definitiven načrt za okupacijo sovjetske Ukrajine. Nacionalistična in separatistična gibanja med prebivalci te pokrajine potrjujejo, da taka nevarnost v resnici obstoji. Iz tega razloga bi sovjetska Rusija rada sklenila pogodbo s Nemčijo in Poljsko v soglasju s sugestijami, ki jih uključuje pravkar sklenjeni londonski pakt.

Pittsburgh Coal zopet dela profit

Pittsburgh. — V zadnjih 12 letih je bilo lansko leto prvo, ko je Pittsburgh Coal Co., Mellonovo podjetje, zopet pričela delati profit. Pred 12 leti je Pittsburgh Coal kompanija pričela boj proti rudarski uniji, toda ji to ni prineslo nobenega profita. Lansko leto, ko se je pobotala z unijo in odkar je bil sprejet pravilnik, so se zopet pričeli stekati profiti v njeno blagajno.

Stavka relifnih delavcev v New Jerseyju

Trenton, N. J. — Več tisoč delavcev pri relifnih projektih v tej državi je zastavkalo pod vodstvom Federacije organizacij brezposelnih delavcev. Zahtevajo minimalno tedensko mezdo \$18 in unijsko plačo za izurjene delavce.

Potrebno je sedaj — ne čez dvajset let. (Narjal Jerger.) — Federated Pattern.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE

Naročnina: za Zdravne drave (vse Člani) in Kanado \$5.00 na leto, \$1.50 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Cileo \$7.50 na leto, \$2.25 na pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Cileo \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Članstvo: vsi člani imajo priložnost, da se v prihodnosti pridruže. Člani, ki niso člani, ne bodo prejeli. Člani, ki niso člani, ne bodo prejeli. Člani, ki niso člani, ne bodo prejeli.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2617-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v objavi, na primer (Jan. 21, 1935), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da se s tem datumom poteka skrbnost. Pomembno je prebrati, da se vam list ne uštev.

"Veličanstva"

Sovražniki demokracije imajo tisoletne tradicije, iz katerih črpajo svoje okostenele nazore. Kakor daleč nazaj segajo zgodovinski viri, vidimo "izvoljena ljudstva" in "izvoljene osebnosti", ki so po "milosti bogov" in kasneje "po milosti krščanskega boga" vladale masam.

Razume se, da v takih razmerah je bila vsaka demokracija, kakršno danes pojmujemo, nemogoča. Izobrazba, kolikor je sploh bilo in kakor je bila plitva, je bila privilegij aristokratov in drugih "izvoljenec"; preprosti ljudje (plebejci, sužnji in tlačani) so smeli le beračiti in moliti (oboje je prvotno pomenilo eno in isto).

V srednjem veku, ki je bil "zlati vek krščanske civilizacije" (oprostite besedi civilizacija!) je veljalo načelo, da je papež vrhovni vladar vsega sveta, in vsi posvetni vladarji, ki hočejo biti "vladarji po milosti božji" (drugi so bili preklikti), so morali priti v Rim, da jih je papež kronal. Evropski svet je bil razdeljen v kaste; na vrhu je bila duhovščina, nato plemiči, še nižje vojniki, trgovci in obrtniki, na dnu pa tlačani in berači, ki niso imeli nobenih pravic.

Iz teh časov so ostali do danes nazivi "veličanstvo" za monarhe in "gnada" za bankrotirane plemiče. Vsak monarh je še danes "veličanstvo" (silno velik), pa naj bo osebno še tako pokvečen in zabiti.

Navadni ljudje so bili "mrčes" in "golazen", ki mora samo ubogati in moliti. Vsako gibanje preproste ljudstva (kmetijski upor v srednjem veku) je bilo "drhalsko vstajanje proti božjim postavam" in "Bog je bil neizmerno vesel, kadar so plemiške armade pokorile vsak tak "upor mrčesa".

Množice ob francoski revoluciji so bile takratni burbonci in aristokratom enostavno "drhal brez pameti". Tudi ameriški kolonisti, ki so se uprli Angliji, so bili po sodbi ameriških torijev (lojalistov), "neumna drhal, ki se drzno postavlja po robu božjim in kraljevim postavam".

Današnji "duceji", "firerji" in drugi "vodje", ki se rogajo demokraciji in stopajo na čelo totalitarnih, stanovskih in krščansko-stanovskih držav, imajo enako mnenje o ljudskih masah, zlasti pa delavskih in kmetijskih masah. Oni so "višji, in izvoljeni", ljudska masa je pa nesposobna. Cerkev velja "velikani" jim pa sekundirajo: "Ja, ja, tako je! Sam Bog nam je poslal Mussolinija, sam Bog nam je poslal Hitlerja, sam Bog nam je dal (in brž vrel) Dollfusa!"

Ce bi "duceji" in "firerji" le hoteli priznati "svetega očeta" za vrhovno oblast, kako srečna bi bila rimska cerkev! Blazena doba bi se vrnila... Cerkev se je razvila v doba absolutizma in absolutizem je njena narava, zato se tako dobro počuti v fašističnih diktaturah — počutila bi se pa veliko bolje, če bi te diktature priznale njeno vrhovno oblast.

Rekli smo že, da nazivi iz srednjega veka, kakor "veličanstvo, visokost, visokorodje, blagorodje" itd., ki so veljali za kronane in plemiške pustolovce, bandite in gangsterje, še žive; enako žive stari nazivi tudi za cerkvene glavarje, na primer "pastir". Navadni ljudje niso bili le "mrčes" in "golazen", temveč tudi "čreda", ki je bila izročena v varstvo "od Boga poslanim pastirjem".

Ti nazori in nazivi nikakor ne spadajo v demokracijo, ker so ji tuji, smešni in zaničljivi. Prava demokracija ne priznava nobenih "višjih" in "nižjih" slojev, nobenih "izvoljenec" ali "vladarjev po milosti božji", niti "pastirjev človeške črede". Prava demokracija zahteva za vse ljudi enake pravice in enake dolžnosti.

Zato pa reakcija — ki je po vojni dobila moč in razmah baš zaradi razkola in razprtij med delavci — sovraži demokracijo. Nikdar je ni priznala in nikdar je ne prizna, ker se predobro zaveda, da je baš demokracija, industrijska in socialna demokracija, tista sila, ki ji (reakciji) kopije grob.

Ta demokracija bo zmagnala in objela ves svet!

Popolnoma legalno!

Ako bi bil zrak monopoliziran in če bi ljudje ne mogli dihati brez dovoljenja in plačevanja tributa zrakovnim magnatom, bi bilo v očeh "božjih" in človeških postav monopoliziranje zraka prav tako legalno, moralno in konstitucionalno kakor je monopoliziranje tal, po katerih hodimo; in monopoliziranje orodja, s katerim si ljudje pridlužujejo živitje in izdelujejo druge potrebščine.—Oscar Ameringer.

Glasovi iz nasebin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Lasiške aktivnosti

La Salle, Ill. — Obveščam čitatelje Prosvete, da Norman Thomas ne pride v La Salle 11. februarja, kot sem poročal v prejšnjem dopisu, da pride. Prejeli smo obvestilo, da iz gotovih virov ne more priti na ta datum, pač pa, da pride enkrat v maju. Natančnejši datum bo tudi v tem listu objavljen.

Ne vem, ali je pomota od moje strani ali od tiskarskega škrata, da gospodinjki klub S. N. D. priredi kartino in domačo zabavo. Priredil jo bo gospodarski klub S.N.D. na Lincolnov rojstni dan, 12. februarja zvečer. Pričakuje se velika udeležba.

Po dolgi in mučni bolezni je umrl dobropoznan v naši nasebini in okolici rojak Hubert Dular, star 61 let in doma iz Skrijaniča pri Novem mestu. Tukaj zapušča soprogo, tri hčere in sina, ki živi v Chicagu. Član je bil dveh društev, št. 98 SNPJ in društva št. 3 JSKJ. Od smrti pokojnika se je pokazalo, da je Dularjeva družina ugledna v nasebini ne samo med našim narodom, pač pa tudi med drugorodci. Pričali so obiski ob zadnjem slovesu pokojnega Huberta Dularja, ko je ležal na mrtvaškem odru. Družini moje iskrene sozljaje!

Kako bomo proslavili belavski praznik Prvi maj? Kluba št. 3 (Oglesby) in št. 4 (La Salle) JSZ se pripravljata, da čim lepše proslavimo ta dan. Načrt je impozanten. Take delavske slavnosti še ni bilo v tem mestu. Dne 5. maja pride v našo nasebino dramski odsek kluba št. 1 JSZ iz Chicaga, eden najboljših dramskih društev med Slovenci v Ameriki. Upriporil bo slovitno socialno dramo "Rdeče rože". Z njim tudi pride pevski zbor "Sava", odsek istega kluba, ki nastopi s par pesmami. Več podrobnosti o tem pozneje.

Frank Martinjak, (2).

Razne zanimive vesti

Bridgeport, O. — Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice JSZ dne 27. jan. v Power Pointu je bila zelo uspešna. Mraz je pritiškal, da ni kazalo, da se bi človek prikazal iz hiše. In vendar so prišli zastopniki na konferenco, celo 58 milj dajalje!

Konferenca je sprejela važne sklepe in zaključke. Osnovni je bil odbor, čigar naloga je, da posreduje družbene seje in skuša pridobiti društva za sodelovanje pri Prosvetni matici, ki vrši med našim ljudstvom s svojimi knjigami zelo dobro in poučno delo. V tem odboru so Matt Tušek in Karl Bogataj za Power Point in okrožje ter Joseph Skof in Florian Pishek za Bridgeport in okolice.

Sprejete so bile tudi važne resolucije, na primer resolucija proti zatiranju našega življenja na Primorskem in proti fašističnim nasakom na naše ljudi. Dalje je bilo sklenjeno, da naši zastopniki, ki so člani uni, gredo na njihove seje ter tam agitirajo, da unijski lokali delujejo za sprejetje 30-urnega tednika ali tako zvano Blackovo predlogo. Važnost se je polagala povečanju klubov in širjenju soc. tiska. Konferenca, v sporazumu z družbo Prosvetne matice, je zvela za četrt strani oglas v Majaškem glasu. To naj vzamejo na znanje društva, ki niso bila zastopana.

Po konferenci se je vrnila zabava, ki so jo preskrbeli naši ljudje in sodružice. Servirali so dobre kranjske klobase Bogatajevega izdelka. Ker je konferenčna blagajna suha, so nabrali za Proletarca \$5.50, četrta nas je bilo malo.

Prihodnja konferenca se bo vršila enkrat v juniju v Bridgeportu.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sodrugom in sodružicam za ujudnost in postrežbo. Če bi bile vse nasebine tako zavedne in naklonjene napredni stvari kot je powerpointška, bi bilo JSZ trikrat večja kot je, Prosveta in Proletarac pa bi imela prav gotovo še enkrat toliko naročnikov. Delavske razmere tajejo tudi njih, posebno pa se zato, ker tam ni nikakega dela in morajo hoditi milje daleč za delom.

Konferenci odbor za tekoče leto: Joseph Snoy, tajnik in organizator, Florian Pishek, orga-

nizator, Frank Matko in Louis Gorenc, nadzornika. Organizatorji po nasebinah: Louis Gorenc za Bridgeport, Matt Tušek za Power Point, Frank Završnik za Piney Fork, John Merzel za Powhatan Point in Jakob Milhevc za Salem.

Klub št. 11 JSZ ima vse urejeno za "Popularity Contest Dance", ki se bo vršil v soboto večer v društveni dvorani na Boydsвилу. Kot se sliši, se bodo odzvali vabiti na to novostno prireditvelelo iz Power Pointa in od drugod. Prebitok bo šel ves za delavsko stvar. Posetite to prireditve, morda boste deležni nagrade.

Kot sem izvedel, bo angleško poslušajoče društvo "Cardinals" št. 640 SNPJ imelo svojo prireditev dne 23. feb. Tudi naša mladina, ki se zbira pod praporom SNPJ, bo nudila občinstvu dobro zabavo in postrežbo. Predsednik tega društva, br. Anton Straus, je še vedno bolan, toda sedaj se mu zdravje počasi vrača.

Joseph Snoy, 13.

Maškernada veselica

Coverdale, Pa. — Klub JZD je na svoji redni seji dne 3. februarja sklenil, da priredi pustno veselico in maškernado v soboto, dne 2. marca, v domovih prostorih. Igrala bo domača godba, namreč Ludvikov orkester iz Canonsburga, ki je priljubljen med mladimi in starimi. Vabljeni so vsi tukajšnji in okoliški rojaki ter nasebine. Pripravljalni odbor bo preskrbel vse potrebno, da bo dovolj zabave, prigrizka in pijače. Na veselo svidenje! 2. marca na maškernadi veselici!

John Fele.

Novice iz Kanade

New Waterford, C. B. — V mojem dopisu v št. 10 Prosvete sem med drugim omenil, da se je lani tu stalno delalo, bilo pa je tudi dosti ubitih v premogovnikih.

Tu je natančen seznam ubitih v letu 1934:

Rov št. 12 in 16, N. Waterford	1
Rov št. 1 B, Dominion	6
Rov št. 2, Glace Bay	3
Rov št. 10, Reserve	3
Na pomolu	1
Rov št. 6, Caladonia	1

Skupaj	20
Leta 1933	21

V rovih št. 4 in 24, Caladonia, ni nihče izgubil življenja.

Kar se tiče zime v Novi Scotiji, dosedaj še ni bila dosti huda, snega prav malo, ali drugače je bilo vreme dovolj muhasto. V noči 11. jan. je začelo liti kot iz škafa, da je voda zalila skoro vse kleti. Hiše v nižinah so bile do 10 čevljev pod vodo. V Light and Power Co. je voda prišla do kotlov. Odnosla je vse male mostove. Škoda je velika.

Ko se je voda otekla, si je "kraljica zima" čez 3 dni izmislila drugi trik. Začelo je snežiti in nastal je blizzard, tako da je bil ves promet za en dan (14. jan.) popolnoma ustavljen. Nobena majna ni mogla obratovati, ker ni mogel nihče z doma. Tudi v tem slučaju je bilo dosti škode. Burja je blizu Halifaxa

razbila 2 ladji, ena se je takoj potopila in z njo tudi 8 mož. Druga ladja je pa obstala na skalo in njena posadka 13 mož je tam čakala 2 dni, predno so jih dobili na suho. Od takrat je vreme lepo in ni dosti mraza.

O božicu sta se 2 policaja peljala s tako brzino, da sta nekoga starega moža ubila. Voznik je pod obtožbo umora. Obravnava se še ni vršila.

Že zadnji 2 ali 3 leta je občinstvo mesta New Waterford apeliralo na kanadsko vlado, da dovoli denar za zgradnjo novega poštnega poslopja, ali vse je bilo zaman. Pred enim tednom pa je vendar prišla od vlade vest, da bo poslala \$44,000 za novo pošto. Kakor hitro bo mogoče, se bo z gradnjo začelo. S tem bo še ostalim brezposelnim dana priložnost do služka, vsaj za eno leto.

Tukajšnji premogovnik št. 12 dobi to leto 550 novih funtov ali vozov, po 2 in pol tone, novi bodo železni.

V tej provinci je še zmirom UMWA uradna unija, čeprav nimajo večine članstva za seboj. Do leta 1933 je bil v tej provinci tak zakon, da je vsaka kompanija morala pobirati asessment od članov, od katerekoli unije, ki je bila priznana. Unija je dala imena članov in dobila asessment. (In če bi bilo 10 unij?)

Lansko leto pa so napravili zakon na sledeči način: Vsak delavec mora vsako leto glasovati, h kateri uniji hoče pripadati. Potem pa bo unija, ki dobi največ glasov, uradna in za tisto mora vsaka kompanija pobirati asessment, za druge ni treba. Glasuje se vsako leto.

Dne 15. novembra lanskega leta je bil prvi tak plebiscit, izpadlo je pa tako, da se je takoj videlo kam pes-taco moli. Vseh zaposlenih v Novi Scotiji je bilo 11,884, oddanih glasov pa 13,105, 1921 glasov več ko je zaposlenih delavcev. Nova unija je dobila 6312 glasov ali 740 več ko polovico kot je v resnici zaposlenih. UMWA je dobila večino. Kakor je bilo konstatirano, so glasovali tudi oni, ki že več let ne delajo v majnah, da je veliko kompanijskih uradnikov, ki sploh nikdar unije ne plačajo, in zelo veliko takih, ki so že pred leti umrli in veliko tudi takih, ki so glasovali za novo unijo.

Sram me je poročati, da so člani UMWA v Springhillu, N. S. (tam so še 75% močni), sklenili, da zahtevajo od kompanije, da odlovi 12 aktivnih voditeljev od nove unije, če ne, da bo štrajk. Kompanija je odgovorila, da je ta zadeva nič ne briga, da zato ne bo odločila nikogar, če spada pod to ali o novo unijo. Dne 24. jan. so s tem v zvezi res zaštrajkali na 3 šahlih. Nova unija je nato takoj naznanila sledeče: "Ako zahtevate in štrajkate zato, da bi kompanija odločila naše člane tam, bomo mi na majnah, kjer imamo večino, ravno tako napravili." Tretji dan je bil zopet mir in vsi so šli delat.

Dne 1. feb. je potekla stara pogodba med delavci Dominion Coal Co. in UMWA. Včeraj pa je bil prioben novi kontrakt. Ena sprememba je, da nova pogodba velja za 2 leti. Vsem

Finleyville, Pa. — Ne bi se oglasil v Prosveti niti danes, a imam za to tri vzroke oziroma obljube, ki jih moram izpolniti.

Prvi vzrok je ta, ker sem Janezu obljubil, da bom v letu 1935 napisal 12 dopisov za Prosveto, vsak mesec enega. Drugi vzrok pa je to, ker je februar precej kratek mesec in ima samo 28 dni, zato moram hiteti, da izpolnim obljubo že v prvi polovici meseca. Tretji vzrok pa je moja novoletna resolucija, ki me obvezuje, da mojo nalogo izpolnim.

Dne 28. januarja se je v rovu na Libraryju ponesrečil rojak Titus Jaki, član društva št. 90 SNPJ. Sedaj se nahaja v bolnišnici. Želim mu hitrega okrevanja.

V mojem poročilu z dne 23. januarja bi se moralo glasiti, da se zahvaljujem za sladko potico Josipini Treck in mrs. Pavlini Renko, ostalim sodelavkam pa se zahvaljujem za druga dela, ki so jih vestno izvršile.

Janek me je oni dan opomnil, da bomo imeli plesno veselico dne 16. feb. na Hackettu v SND, pričetek ob 8. zvečer. Za ples bo igral dobro znani Moravec orkester, to je Al Moravec in njegovi muzikanti. Vabljeni ste vsi! To bo prva letošnja veselica pri nas. Odbor bo preskrbel okusno hrano in pijačo, vi se pa pofurite, da boste 16. feb. vsi navzoči, fantje in dekleta, možje in žene. Na svidenje!

Frank Pernishek.

Filozofi o stranki in diktaturi

V Parizu se je vršilo meseca oktobra zasedanje Mednarodnega združenja za javno pravo. O tem zasedanju poroča v "Prager Presse" vseučiliški profesor dr. Fr. Weyr, in sicer navaja teze najpomembnejšega referata, ki ga je podal na zasedanju poročevalec Hans Kel sen, o bistvu fašističnih in boljševističnih diktatur.

Tako pravi referent med drugim:

Nova politična diktatura je otrok ali zapletina demokracije in njenega parlamentarnega vladanja. To parlamentarno vladanje ima nedvomno svoje napake in slabosti. Demokracija oblika vladavine je bolj primerna za takonodajne kakor za administrativne naloge. Zave. Te zadnje naloge se neizmerno pomnožijo, čim hče država zapustiti principe na svobodni konkurenci slovečega privatnega kapitalizma. Če se hoče uresničiti se mora izpremeniti demokracija država s svojimi različnimi političnimi strankami v diktatorsko z eno samo stranko, ki načelno ne dopušča nobene druge stranke poleg sebe. Državo je mogoče v tem primeru podrediti tej edini stranki, kakor je v boljševiški Rusiji, ali pa podrediti državo edini stranki, kakor je v italijanskem fašizmu in nemškem nacionalnem socializmu, kjer je šef stranke (voditelj) obenem oficijelni šef vlade.

Nadaljnja posledica moderne diktature je, da postane oblika države — republika ali monarhija — postopranskega vprašanja, ker je neodvisno od organizacije vladajoče politične stranke, ki je vedno monarhistična. Dejansko ima boljševistična in nemška diktatura republikansko, italijanska monarhistično fašizmo.

Prave ideologije modernih diktatur so zelo različne. Ideologija boljševizma je — vsaj na čeloma — demokracija, da, boljševizem hoče pravzaprav biti "prava" demokracija, ker hoče s pomočjo prehodne demokracije enega edinega razreda odpraviti razredno razliko ter s tem uresničiti absolutno svobodo ljudi. Fašizem pa je zavedno protidemokracično gibanje, ki se bori proti socializmu, in sicer pod deviz nacionalizma. Ta torej ne zahteva diktature enega razreda, marveč nasprotno reprezentacijo celotnega zedinjenega naroda. Boljševistična diktatura je proletarska, fašistična meščanska, ki odgovarja aristokraciji in avtoritarni ideologiji. V boljševizmu tvori industrijski proletarijat "elito", ki se smatra napram kmetičnemu proletarijatu in meščanstvu načelno pomembnejši in varnejši. Tej boljševistični "eliti" odgovarja nasprotno fašistična v "voditelja", ki se zdi po nadnaravnih darov poklicanega za vladanje. V nemškem fašizmu se ta vera pretrava do nekega mesianizma, ki veruje, da prinese "tretjo državo", popolnoma odgovarja "bodočemu kraljestvu" nekdanjega preroka.

Boljševizem soglašja s fašizmom v tem, da sta oba antipatična in imperialistična, pri zaraditega, ker obsega njega program socialistično svetovno revolucijo, ta pa, zaradi tendence po ekspanziji in nadvladi, ki se utemljuje z idejo "izvoljenega ljudstva", kakor v podobnem zmislu v bibliji. Ta nadvlada lastne rase v nemškem fašizmu se pretrava do skrivnostnega mita. Tako kakor fašistična ideologija zra na vse druge narodnosti kot manjvredne, tako zra tudi boljševistična v vseh drugih socialnih sistemih — razen v svojem, to je komunističnem — nekaj manjvrednega.

Poudariti pa moramo, da ideja mednarodne organizacije ni nezdravljiva z diktaturo boljševistične stranke — pod pogojem, če bi bilo za asociacijo socialističnih držav; nasprotno bi pa bila internacionalna fašističnih držav zaradi njih miselnosti, nadoblasti in imperialističnih tendenc sama s seboj v nasprotju.

Stanovanjske reforme

Kako skrbje na Angleškem za zdravje državljanov

Kakor znano se angleška vlada že dolgo bavi s načrtom, da bi se podile vse hiše, so kot bivalične ljudi nemogoče in da bi se vse zgradilo dovoljno število zdravih, prijetnih domov. Ta stremeljenja so dobila sedaj svoj izraz tudi v posebnem zakonskem načrtu.

Prvič se je tu opredelil uradno pojem "popolnjenega stanovanja" z zahtevo, da mora imeti vsako stanovanje dovolj prostora, da moreta oba spola, izvenšji zakonca in otroci pod 10. letom živeti ločeno. V eni sobi smajo živeti maksimalno dve osebi, v dveh sobah pa v treh sobah pet, v štirih sobah 7 in pol, v petih in več sobah pa deset oseb, pri čemer morajo otroci pod 10. letom za pol osebe. Stanovanje z manjšo površino nego 50 kvadratnih ped ne sme nihče živeti, minimalni prostor za osebo je 80 kv. ped, za dve osebi 120 kv. ped.

Zakon zahteva od lokalnih oblasti takojšnji popis stanovanjskih razmer. Če nove varne privabijo novo delavstvo, morajo politični skrbeti za zgradbo novih stanovanj, za vsako novo stanovanje bo vlada 40 let plačevala najmanj po 6 funtov letno, lokalne oblasti pa po 3 funte, da bodo najemnine nize. Podčelju bodo vladne subvencije 2 do 8 funtov letno na stanovanjsko enoto. Vse gradnje delavstvom bo nadziral poseben centralni gradbeni odbor, lastniki slabih stanovanj, ki v podrejo, dobe odškodnino, če niso s svojimi marnostjo sami zakrivila slabih stanovanjskih pogojev.

Trije ruski sportniki drsijo v posebnem čolnu po zamrznjeni površini jezera.

Vesti s Primorskega

NA FASISTIČNEGA TAJNA
LA SEDI RADI PONEVERB

roki terorja v Brdih. — Penzionisti in invalidi oškodovani za precejšnje vsote

Gorica, januarja 1935. — Te se je nenadoma raznesla vest Gorici, ki je za nas senzacionalna, ker se kaj takega le redko zgodi. Na Debrovem je post-inspektor izvršil v tamošnjem domu revizijo. Rezultat te revizije je bil, da so postarce spraj v luknjo, na njeno mesto pa prišla druga. Obdolžena je neeverb, ki jih je vršila že eno leto. Ona je svojo službo izkotala in je ubogim kmetom zma nakazila za invalidno pokojnino in pošiljave izseljencev Amerike splaševala le deloma sploh nič. Zlasti je strigla zma iz Amerike, v katerih so dje pošiljali domov denar: Vrila je to delo pod pretvezo, da sleduje razna protidržavna janja.

Kmalu je prišlo oblastem na o, da pošta upravljavljica zeneredno izplačuje pokojnine da so bili vsi oškodovani za to enega meseca. Vršila je to, da je vsak mesec bolj odala, z izplačilom in končno d-podpisati dve sprejemnici ratu, a izplačila samo enkrat-vstvo. Gre tu za več tisoča- v itd. Pri tem si je ona misli-da se ljudje ne bodo upali priti proti njej vlad velikega orja, ki je vladal v Brdih. Ko so bili prizadeti obveščeni od validskih društev, da so njihove vste bile točno nakazane, so vsti nadlegovati postarce. Ta najprej zanikala nakazilo. Pri-letni niso odnehali in so se pri-ili dalje. Ker je postala zadeva preveč javna, je poklicala enega zdaj drugega v urad se izgovarjala, da je bila po-ta in da bodo sedaj dobili de-v v nekaj obrokih. Kot se vi-z poročila, je ona svoj obrok dobila.

Da si bomo še na jasnem, mo-mo končno omeniti, da je to na znanega zdravnika D'Otto-ja, o katerem smo že pisali, tega je imela ta žena popolno-v v svoji oblasti in je kot po-čni tajnik pod njenim vpli-m mnogo škodoval našim lju-dm.

Sedmero tehničnih sanj

Nova svetovna čudesa človeštva na zemlji

Stari vek je govoril o sedmih čudesih sveta, o sedmih velikih stvaritvah tedanje tehnike in u-metnosti. Naš čas je z označbo "čudo" nekaj bolj skop, čeprav bi se lahko postavil za neprimer-no večjim številom takšnih ču-des. Kako bo pa s tem jutri, s kakšnimi sedmimi čudesi se bo lahko po potrebi ponašala bodočnost?

Na to vprašanje nam daje odgovor sedem tehničnih načrtov, sedem sanj, ki bodo že v ne-koliko letih sama ob sebi umev-na resničnost.

Z avtom pod Rokavskim prelivom

Ko so pred nekoliko meseci o-tvorili Merseyski predor, največ-jo podvodno prometno žilo na svetu, so tehniški spregovorili spet o starem načrtu, ki predvi-deva nekaj dosti večjega. Predor pod Rokavskim prelivom, podmorska zveza med Francijo in Anglijo je dovolj znana stvar, de je nam ni treba tukaj na širo-ko razkladati, prav tako njene ogromne koristi. Bilo bi dovolj finančnikov, ki bi radi dali denar za uresničenje te zamisli, vsi strokovnjaki so si tudi edini, da bi lahko tehnika že z današnji-mi pripomočki brez nadaljnje-ga pretvorila načrt v prakso. Do-slej so govorili samo vojaški raz-logi proti njemu, a te razloge so po priliki dokončno zavrnili. Že v kratkem času se lahko zgodi, da pričnejo s tem velikanskim delom, prvim čudom jutrišnjega dne.

2000 m visok stolp

Za pariško svetovno razstavo 1937. nameravajo zgraditi stolp,

ki bo postavil starobabilonsko zgradbo še vse drugače v senco nego Eiffelov stolp, ki bo s svo-jimi 300 m tudi zelo ponizeh

predhodnik novega vzhikana. Ta velikan bo meril namreč v višino nič manj nego 2000 m, 12 km dolgo stopnišče bo vodilo poleg istotako dolge avtomobilske ce-ste iz železobetona in električnih dvigal na njegov vrh, kjer bodo zvezdarna, vremenska in brez-žična postaja, poleg obrambne postaje z žarometi, slušalniki in topovi za primer zračnih napa-dov.

Umetni otoki sredi oceanov

Nemška ladja "Westfalen" je današnji poskusni "umetni letal-ski otok" v sredini Atlantskega oceana. Ta poskus se je obnesel sijajno, jutri, to je še letos, pa hoče postaviti Amerika na mor-jе prve tri prave umetne otoke, natančne posnetek tistega, ki smo ga videli svojetasno v pro-sulemu filmu. Dolgi bodo vsak po pol kilometra, po 24 ogromnih, navpičnih votlih cilindrov bo vsa-kemu dajalo oporo in stabilnost tudi v najbolj razburkanem vre-menu, na velikanski ploščadi, ki se bo dvigala na teh cilindrih še 32 m nad gladino (63 m votlih opornikov bo pod vodo!), pa boš našel vse, kar spada k takšni vmesni letalski postaji na oce-nu: idealno urejeno letališče, hangarje, hotele, parke, skladiš-ča itd.

Metropola ob Severnem tečaju

500 km severno od Arhangel-ska nastaja nova metropola, ta-ko rekoč metropola ob severnem tečaju. Gradijo jo v najbolj sa-motnih predelih zemlje v trplje-nju in pomanjkanju ruski poli-tični kaznjenci, kakor so gradili prvo metropolo na severu Mur-mansk. Pred vojno je bil Mur-mansk umazana ribiška vasica, pozneje kolonija za politične kaz-njence, danes je svetovno mesto v nastajanju. Steje okrog 100-000 duš, čez dve leti jih bo imelo 500,000, v dveh desetletjih že milijon ali več. Ni treba misliti, da je takšno prisilno ustvarjanje velemest v teh oddaljenih pokra-jinah brez pomena. Zemlja skri-va tam ogromne naravne zakla-de v svojih globinah — to poja-snjuje vse.

Domovina za deset milijonov ljudi

ki bo postavil starobabilonsko zgradbo še vse drugače v senco nego Eiffelov stolp, ki bo s svo-jimi 300 m tudi zelo ponizeh

Mesto bodočnosti

Kakšno bo svetovno mesto bo-dočnosti? Ameriški arhitekt Ed-gar Chambless pravi, da bo to "gosenice mesto", ostanek se da-vijo z njegovim načrtom in v ne-koliko letih bo zrasel v lepi po-krajini med Washingtonom in Baltimorem prvi model tega me-sta, mesto s 14.000 ljudmi, ki bo 16 kilometrov dolgo! Razprosti-ralo se bo namreč samo v dohiti-no, ob eni sami glavni cesti. Za-mislimo si 16 km visok, toda vo-doravno postavljen nebotičnik, vzdolž njegovega velikanskega dvigalnega rova se vrstijo sta-novanja, trgovine, pisarne in kar je podobnega. Ves vozovni pro-met tega neskončnega poslopja gre po njegovi vodoravni, središ-čni cevi v obe smeri, in to po-slopje gre s to prometno žilo, če je treba, kakor kitaški zid pre-ko gora, rek, dolin in se nekje priključuje ob drugi prometni žili drugemu podobnemu neskon-čnemu poslopju. Njegova ploška streha pa je ena sama promena-da za pešce s sončnimi in plaval-nimi kopališči, vrtovi, gredami cvetic. Na tej promenihi poza-biš, da stopaš nad prometno ce-sto, po kateri besni tempo moto-riziranega velemesta.

Oddih v stratosferi

In sedmo čudo: nedeljski od-dih v stratosferi, majhen izlet nekoliko ur s letalom čez Atlan-tik ali Pacifik, k sosedom preko morja. Ogromno letalo je ope-rirano z vsem udobjem, kakš-nega današnjega potniškega pre-komornika, polet nad oblaki, 13 ali 20 ali več kilometrov nad zem-ljo gre v večni jaslini in v več-nem brezvetrju vse varneje ne-gu v večno oblačnih in viharnih plaateh troposfere. Potniki v zrakotlesno zaprtem salonu ali v svojih kabinah niti ne opazijo, dva blazni letalo v redkem stra-tosfernem ozračju z brzino 1000 in več kilometrov na uro ...

Za odpravo indu-strijske policije

Harrisburg, Pa. — V penn-sylvanski legislaturi so bili predloženi trije predlogi za od-pravo "kozakov" ali industrijs-ke policije. Predloge je izdelal pittsburghski sodnik Musman-no, bivši poslanec, ki se že več let bori proti privatni policiji. Bazirani so na priporočilih po-sebne Pinchotove komisije. Če bodo sprejeti, družbe ne bodo več imele imeti privatnih poli-cajev ne najemati deputirjev. Za red v stavkah naj bi skrbela dr-žavna policija, kjer redna lokal-na policija ne bi zadostovala.

Obtožbe proti stav-karjem umaknjene

Denver, Colo. — Obtožbe na-pada s smrtnim orožjem, ki so bile vlozene proti šestim delav-cem, ki so zastavljali pri vlad-nih projektih, so bile te dni u-maknjene zaradi pomanjkljive e-vidence. Vsi ti stavarji so bili že ob-sojeni na šest mesecev jebc vsak v okrajni jetnišnici na obtožbo, da so povzročili in vodili hgrede relifnih delavcev v zadnjem de-cembru.

Starši kanadskih petork v Chicagu

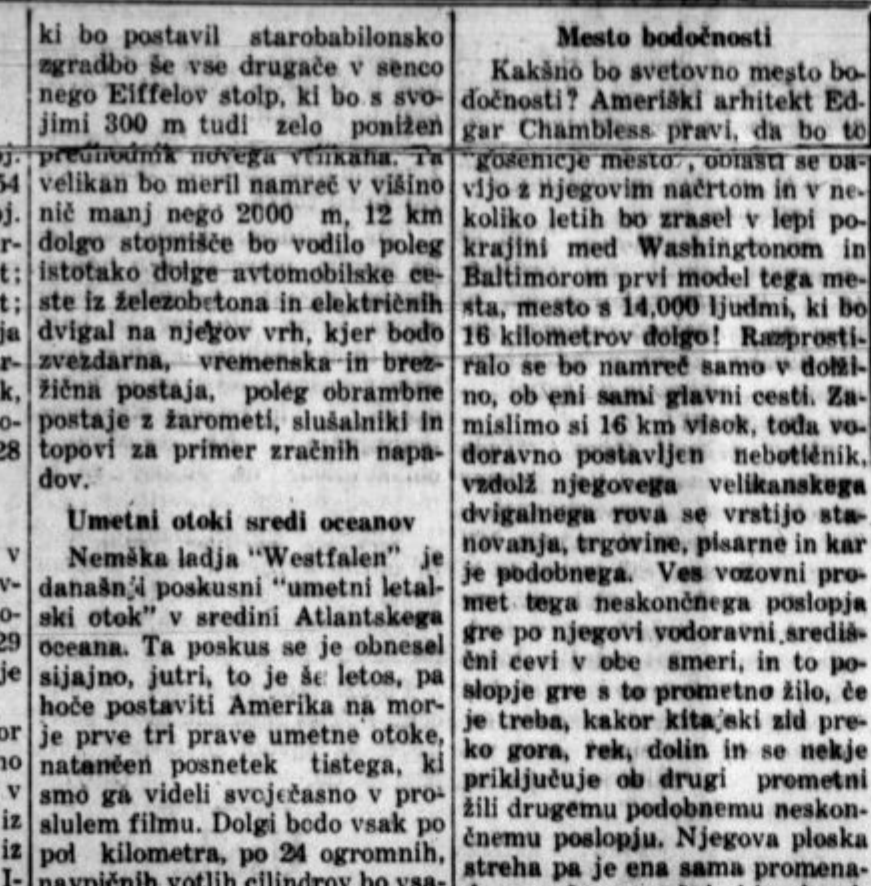
Chicago. — Zadnje dni sta se nenadoma pojavila v Chicagu Oliva in Elzire Dionne iz Cal-landerja, Ont., Kanada, oče in mati svetovno znanih petork. Vse kaže, da gre za vodvilski angažma. Bila sta sprejeta in pogostena po kraljevsko kot go-sta nestetih privatnih partij in klubov v najboljših hotelih. Oče petorčje je star 31 let, droban in suh kanadski ovčar, mati je zdaj debela in majhna, stara ko-maj 25 let. Oba sta kanadska Francoza in ne znata angleški. Zdaj se vadija v angleščini za kratke govore v filmu, radlu in na gledaliških odrih.

Zbornica ubila preiskavo proti poštnemu tajniku

Washington, D. C. — Niža kongresna zbornica je 5. t. m. zavrgla predlog za preiskavo o pritožbi, da je postni tajnik Far-ley pridržal zase in nekatere svoje prijatelje majhno število nepeforiranih poštinih znamk scilje narodnih parkov. Pritož-ba je prišla od zbiralec znamk, ki pravijo, da je Farley s tem početjem monopoliral in umetno ustvaril visoko vrednost doti-čnih znamk.

Tudi znamenje časa

New York. — Predstavlja-je si brezposelnega razvaževalca premaga, ki pride zdaj pa zdaj k veljni postaji po svojih sto-furtov premoga z otroškim vo-zičkom — rešf nima denarja, da bi najel voznika — pa dobite sli-ko o modri uredbi današnje družbe. To se dogaja v New Yorku in najbrže tudi po dru-gih mestih.

Zamorski jetniki iz državne jetnišnice v Mississippiju so bili poslani, da pomagajo pri reševanju delih, ko so velike poplave zajele več tisoč prebivalcev.

SOCIALISTIČNA MLADINA ZA CO-STIGANOV NAČRT

Chicago. — Mladinska socia-listična liga je naznanila, da bo podpirala Costigan-Wagnerjev zakonski osnutek proti linčanju. Winston Dancis, tajnik lige, je o tem že obvestil predsednika Roosevelta in voditelja demo-kratske večine v višji kongresni zbornici senatorja J. T. Robin-sona. Ako bo osnutek sprejet, bodo člani linčarskih drhal, pod-vrženi težki kazni.

Vse krajevne organizacije Mladinske socialistične lige so bile instruirane, naj napno vse sile v agitaciji za sprejetje anti-linčarskega načrta, že v tem za-sedanju kongresa. Pokojni Vic-tor L. Berger, pionir v socialisti-čnem gibanju v tej deželi, je v kongresu že pred leti predložil antilincarski zakonski načrt, to-da takrat ga ni nihče podpral.

Eksekutivni komitej Mladins-ke socialistične lige je na svoji zadnji konferenci v Clevelandu sprejel resolucijo, v kateri je o-stro kritiziral Coughlinovo Uni-fo za socialno pravičnost in o-značil radiopridigarja kot dema-goga. Delegatje so pokazali na sličnost kompletne kontrole, ki jo daje Unija za socialno pravi-čnost Coughlinu, in diktatorsko oblastjo, ki jo ima Hitler v Nem-čiji. Coughlinov program je ne-jasen in konfuzen, kar govori o možnosti produkcije za porabo in profit v isti sapi.

Starši kanadskih petork v Chicagu

Chicago. — Zadnje dni sta se nenadoma pojavila v Chicagu Oliva in Elzire Dionne iz Cal-landerja, Ont., Kanada, oče in mati svetovno znanih petork. Vse kaže, da gre za vodvilski angažma. Bila sta sprejeta in pogostena po kraljevsko kot go-sta nestetih privatnih partij in klubov v najboljših hotelih. Oče petorčje je star 31 let, droban in suh kanadski ovčar, mati je zdaj debela in majhna, stara ko-maj 25 let. Oba sta kanadska Francoza in ne znata angleški. Zdaj se vadija v angleščini za kratke govore v filmu, radlu in na gledaliških odrih.

Zbornica ubila preiskavo proti poštnemu tajniku

Washington, D. C. — Niža kongresna zbornica je 5. t. m. zavrgla predlog za preiskavo o pritožbi, da je postni tajnik Far-ley pridržal zase in nekatere svoje prijatelje majhno število nepeforiranih poštinih znamk scilje narodnih parkov. Pritož-ba je prišla od zbiralec znamk, ki pravijo, da je Farley s tem početjem monopoliral in umetno ustvaril visoko vrednost doti-čnih znamk.

Tudi znamenje časa

New York. — Predstavlja-je si brezposelnega razvaževalca premaga, ki pride zdaj pa zdaj k veljni postaji po svojih sto-furtov premoga z otroškim vo-zičkom — rešf nima denarja, da bi najel voznika — pa dobite sli-ko o modri uredbi današnje družbe. To se dogaja v New Yorku in najbrže tudi po dru-gih mestih.

Zamorski jetniki iz državne jetnišnice v Mississippiju so bili poslani, da pomagajo pri reševanju delih, ko so velike poplave zajele več tisoč prebivalcev.

Greenova kritika vzne-mirila administracijo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Ljudje, ki so posvetili dosti časa proučevanju raznih skem socialnega zavarovanja, so raz-očarani nad Wagner-Lewisovim načrtom. Med temi je tudi Ab-raham Epstein, vodilna avtori-teta na polju socialnega zavar-o-vanja, ki je označil načrt za skr-pucalo.

Mnogi senatorji in kongresni-ki vedo, da Greenovo svarilo o veliki nezadovoljnosti v delav-skih vrstah ni vsebovalo pravih besed. Dokazi so telegrami in protesti, ki jih prejemale od delavskih organizacij, v katerih zahtevajo precej več nego jim tudi Wagner-Lewisov načrt so-cialnega zavarovanja.

REVOLTA V KALI-FORNIJSKI JETNIŠ-NICI POJASNJENA

Sacramento, Cal. — (FP) — Citatelji časopisja bi dobili jas-nejšo sliko o nedavni revolti v jetnišnici San Quentin in ugrab-ljenju njenega načelnika Holo-hana, ako bi jim tisk pojasnil neznosne razmere, ki prevladu-jejo v tej in drugih kalifornijs-kih jetnišnicah.

Governor Merriam je na šte-tiline obdolžitve, da je odgovoren za strahovito natrpanje jetni-kov v San Quintinu in Folsonu, odgovoril, da se ni utegnil baviti s razmerami v jetnišnicah. Sličen odgovor je dal Uptonu Sinclairju, ki ga je v svojem te-gramu opozoril na obljubo, da bo natančno preiskal Mooneyjev slučaj. Merriam odlaša s preis-kavo tega slučaja in Mooney mo-ra zaradi tega trpeti v ječi, v katero je bil poslan kot žrtev omreženja pred osemnajstimi leti.

Razmere v kalifornijskih jet-niškah niso bile nikdar slabše nego so sedaj. V San Quintinu, kjer je prostora za 3250 jetni-kov, je sedaj 5774 oseb in je zdaj največja jetnišnica na ve-tu. Jetniki morajo spat v jedil-nici, v bolnišnici in po hodnikih.

Jetnišnica Folsom je bila zgra-jena za 1400 mož, a natrpna je sedaj z 2744 jetniki. Slična situ-acija prevladuje v drugih držav-nih jetnišnicah.

Ali ste že naročili Prose-vo ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete v domovino

Washington, D. C. — Nad 40 tr-govskih podjetij v tej okolici je priznalo krajevno unijo trgo-vskih klerkov, ki je včlanjena v Retail Clerks Intl. Protective Assn. L. Chappell, tajnik kra-jevne unije, poroča, da bodo vsi klerki v tukajšnjih trgovskih podjetjih v kratkem organizira-ni.

Klerki se organizirajo

Camas, Wash. — Nad 40 tr-govskih podjetij v tej okolici je priznalo krajevno unijo trgo-vskih klerkov, ki je včlanjena v Retail Clerks Intl. Protective Assn. L. Chappell, tajnik kra-jevne unije, poroča, da bodo vsi klerki v tukajšnjih trgovskih podjetjih v kratkem organizira-ni.

Slika kaže potnike, ki so se rešili, ko se je parnik Mohawk potopil po koliziji s tovarnim parnikom.

Slika kaže potnike, ki so se rešili, ko se je parnik Mohawk potopil po koliziji s tovarnim parnikom.

NAROCITE SI NOVO KNJIGO

The Native's Return

Spisal Louis Adams

To knjigo so SAMO v angleškem jeziku.

To knjigo lahko dobite pri nas kot član s poštno vred za \$2.00. Pošljite nam Money Order ali v gotovini denar v priporočnem pismu. Na naslov: Prosveta, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Pišite takoj.

Izka _____ Član št. _____

Naslov _____

Mesto _____ Država _____

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALEN ROMAN

— Govorimo o tem, kar je; kar bo, nam je neznano! Kaj ne! Kadar se ljudstvo osvobodi, samo uvidi, kaj je najboljša. Preveč so mu ubijali v glavo stvari, ki si jih ni želelo... s tem je treba končati... Samo naj razmislija. Morda odvrača vse... vse življenje in vse nauke, morda uvidi, da je vse proti njemu naprejeno... kot n. pr. cerkveni bog... Dajajte mu le vse knjige v roke, pa bo že samo odgovorilo — da. Da le enkrat uvidi, da je tem hujše delo, čim bolj je zategnjen komat...

Ce pa sta s Pavlom bila sama, sta začela takoj v neskončen, ampak miren spor: mati je nemirno poslušala njune besede, molče jim je sledila in se trudila, da bi razumela — kar govorila. Časih se ji je zadelo, da sta širokopletči in enobratni mušik in njen krepki in brhki sin — oba oslepla. V temi sta tekala po tesni izbi iz kota v kot, iskala luči in izhoda, grabila s svojimi silnimi, a slepimi rokami po vsem, majala, prestavljala iz kraja v kraj, metala na tla, teptala z nogami. Dotikala sta se vsega, tipala in mirno metala od sebe, ne da bi izgubila vero, upanje...

Navadila sta jo, da je poslušala besede, strašne, odkrite in smeje, in te besede je niso več davile s tako silo, kakor prvokrat, — odblajala jih je od ušes. In časih je po bogotajnih besedah začutila v sebi krepko vero v boga. Takrat se je zasmejala s tihimi in modrimi, odpuščajočimi nasmehom. In dasi ji Ribin ni prav nič ugajal, vendar ji ni zbuja sovražstva, kakor prej...

Enkrat na teden je nosila Malorusu perilo in knjige v zapor; enkrat so jo pustili, da ga je obiskala, in prišel domov je, vsa ganjena, pripovedovala:

— Tak je kakor doma. Z vsemi je prijazen, vsi se šaljijo z njim. Kakor da bi v njegovem sreču bil večer praznik! Teško mu je, težko, pa neče pokazati...

— Tako mora biti! — je pripomnil Ribin. — Vsi tičimo v žalosti kakor v svoji koži... Žalost dihamo, v žalost se odevamo... Kaj bi se s tem bahali... Vsak nima iztaknjenih oči, nekateri jih zapirajo sami... Tako je. Kdor je gluha — naj trpi!...

XII.

Siva, stara bajta Vlasovih je obračala bolj in bolj nase pozornost vsega predmetja. V tej pozornosti je bilo mnogo sumljive previdnosti in nezavednega sovražstva, ampak hkrati pa se je pojavljala tudi zaupljiva radovednost. Časih je prišel kdo, oprezno gledal okolo sebe in dejal Pavlu:

— No, brat, ti čitaš knjige, zakone poznaš. Razloži mi...

In pripovedoval je Paulu o krivici policije ali fabriškega vodstva. V zamotanih slučajih je dajal Pavel človeku pismo na znanega odvetnika v mestu; a če je mogel — je razložil sam.

Polagoma je rastle v ljudeh spoštovanje do mladega, resnega človeka, ki je o vsem govoril smelo in preprosto in ki se ni nikoli nikdar smejal; vse je gledal, vse z zanimanjem poslušal in vsak posamezen slučaj je vstrajno raziskaval in povsod je našel splošno, neskončno nit, ki je vezala ljudi s tisočimi krepkih petelj.

Vlasova je videla, kako je rastle sin, začutila je smisel njegovega dela, in kadar se ji je to posrečilo, — se je radovala z otroškim veseljem.

Zlasti pa je Pavel zrastle v obeh ljudi po zgodbi z "blatno kopejko".

Za fabriko se je razprostiralo obširno, z jelko in brezo poraščeno močvirje kakor gnili obroči. Poleti so se vzdigovale goste, žolte meglice in na predmestje so se usipali celi oblaki komarjev troseč mrzlico. Močvirje je spadalo k tovarni, in novi ravnatelj, hoteč vleči dobiček iz njega, ga je sklenil osušiti in dobivati koto. Delavcem je dopovedoval, da to delo ozdravi ves kraj, in da zlepa vsem prebivalcem življanske pogoje, vsled česar je sklenil, utrgati delavcem od vsakega rublja njihove mezde po eno kopejko — za osušitev močvirja.

Delavce je ta naredba razjezila. Posebno jih je raztogotilo, da tovarniško uradništvo ni bilo pritegnjeno k plačevanju novega davka.

Pavel je bil bolan v soboto, ko so nabili ravnateljev razglas o pobiranju kopejk; ker ni bil šel na delo, ni vedel za ta ukrep. Drugi dan po kosilu sta prišla k njemu častitljiv starac, livar Sizov in visoki, čemerni ključar Mahotin in sta mu povedala o ravnateljevem odloku.

— Starejši ljudje smo se zbrali, — je dejal Sizov počasi, — in smo se razgovarjali o tem; tovariši so naju poslali k tebi, ki si spoznaš na take reči, vprašati, ali je taka postava, da se sme ravnatelj z našimi kopejkami vojskovati zoper komarje?

— Premislil! — je dejal Mahotin in blisknil z drobnimi očmi. — Pred štirimi leti so ti cigani nabirali za kopalnice. Tri tisoč in osemsto rubljev so nabrali... Kje so? Kopalnice — ni!

Pavel jim je razložil neopravičenost davka in očitno korist te nakane za tovarno; delavca sta namrščila čelo in odšla. Mati jih je spremlila do vrat, potem pa se je nasmehnila in dejala:

— Glej, Paša, sedaj hodijo že starci k tebi po pamet.

Pavel je ves v mislih sedel za mizo, in ne da bi ji odgovoril, je začel nekaj pisati. Čez nekaj minut ji je dejal:

— Prosim te: odpravi se v mesto in nesil tole pismo...

— Ali je kaj nevarnega? — ga je vprašala mati.

— Da, tam tiskajo naš časopis... Nujno je, da pride zgodba s kopejko še v to številko...

— Prav, prav! — je odgovorila in se brž napravljala. — Takoj grem...

To je bilo prvo naročilo, ki ga ji je dal sin. Vesela je bila, da ji je tako odkrito razložil, zakaj gre in da mu more pomagati.

— Razumem, Paša! — je rekla. — Vse bi ugrabil!... Kako ga imenujejo? Jegor Ivanovič?

Pozno zvečer se je vrnila, utrujena, ampak sama s seboj zadovoljna.

— Šašenko sem videla! — je dejala sinu. — Naročila mi je pozdrave zate. In Jegor Ivanovič... kakšen veseljak je! Venomer se šali!

— Veseli me, da so ti všeči! — je tiho dejal Pavel.

— Preprosti ljudje, Paša! Lepo je, da so tako preprosti... In vsi te čislajo...

Tudi v ponedeljek Pavel ni šel na delo; glava ga je bolela; opoldne je prišel Fjodja Mazin, ves vznemirjen in srečen, in je sopeč od utrujenosti dejal:

— Pojdi! Vsa tovarna se punta. Po so me poslali... Sizov in Mahotin pravita, da govoriš najboljša med vsemi... Kaj se vse tam godi!

— Babe so se nateple in — kriče!

(Dolgo prihodnjak.)

Pacient profesorja Cava

Francoski napisal Frederic Boulet

Profesor Cave, slavni zdravnik za duševne bolezni, ni dopoldne nikdar sprejemal. Toda njegov današnji gost je tako obupno prošil, da se ga je naposled usmili in mu dovolil deset minut, preden se odpelje v bolnico.

Vstopil je mlad plavolas mož, visok in droban, finega in izobraženega nastopa. Zdel se je nekam utrujen in vznemirjen. Bil je ves v črnem, očividno še v večerni obleki, zakaj njegovi elegantni zaprtački čevlji so bili iz laka, izpod privihanega ovratnika njegovega povrhnjaka je pa gledala bela ovratnica.

"Gospod," ga odgovori zdravnik in z večimi očmi naglo preleti obiskovalca, "sprejel sem vas, kar misliš, da je vašemu trdovratnem pritiskanju vzrok nekaj resnega; toda točno ob devetih me čakajo moji učenci in bolniki."

"Gospod doktor," odgovori mladi mož, "pripetilo se mi je nekaj tako nedoumljivega in nevsakdanjega, da ne vzdržim več. Zato sem prišel k vam, zakaj znano mi je, da ste najznamenitejši specialist za živčne

bolezni. Od vas pričakujem odredbe ali smrtne obsodbe."

"Sedite," ga povabi Cave. "Poslušam vas."

"Gospod doktor, devet in dvajset let mi je, zmerom sem redno živel, moje zdravje je povprečno dobro, moj razum normalen. Zastran denarja nisem v stiski, po poklicu sem arhitekt in posli mi ne gredo slabo. Čez deset dni se imam poročiti z dekletom, ki ga obožujem. Snoči so me povabili njeni starši na večerjo. Kmalu po kosilu sem se preoblekel, ker sem imel o petih popoldne poslovnih sestankih, ki bi se utegnili zavleči do večera. Odšel sem z doma okoli pol petih in se ustavil v neki svetilčarni; tam sem kupil šopek rož in belih lilij za svojo zaročenko. V "Zvezdi" sem stopil v avto in se odpeljal na Hausmannov bulvar do banke, kjer sem imel oni sestanek... in potem..."

Mladi mož je obmolnil.

"In potem?" vpraša Cave.

"Potem se ne spominim ničesar več," odgovori zbegano. "Vrzel. Praznina. Našel sem se, zbudil, da tako rečem, nekje v predmestju, na robu gozda... Zjutraj je bilo — davi. Pred kakšno uro. Sam sem bil in mirno sem stopal ob drevesih. Zdal se mi je pa nenadoma o- svestil samega sebe. Nisem vedel, kje sem. Zdelo se mi je, da prihajam z drugega sveta, kdaj kaj manjšega pripetilo, in

ali bolje, iz smrti same. Nikakega spomina, nikake opore o tem, kaj sem utegnil ta čas početi. Našel sem v svojih žepih ključ, revolver, denarnico in denar, toda očitno sem ga moral nekaj izdati, ker mi ga je manjkalo. Mimo je privozil tramvaj. Na njem je bil napis Bouligne. Bebasto sem strmel vanj. Trajalo je nekaj minut, preden sem se zavedel svojega položaja. In mahoma me je objel brezumen strah, nepojmljiva groza, ki me še zdaj tiči za vrat. Spominl sem se vašega imena, povprašal sem pri bližnjem lekarnarju za vaš naslov in skočil v prvi avto, odločen, da za vsako ceno govorim z vami. Še toliko nisem utegnil, da bi se poprej vrnil domov in preoblekel. Tako sem prišel k vam, zakaj vedeti hočem, kaj se je z menoj zgodilo in kaj naj storim... Vedeti hočem, ali nisem zblaznel, vedeti, kakšna usoda me čaka... Strah me je, sami vidite..."

Hlupal je, njegov obraz je bil mrliško blede in zobje so mu šklopotali. Profesor ga je posorno gledal.

"Nu, nikar še ne obupajte!" ga skuša potolažiti. "Ali se vam je to prvič pripetilo?"

Dozlejš ne pomnite takšnega napada?"

"Ne, vsaj tako resnega ne..."

Ko sem bil še otrok, se mi je že kdaj kaj manjšega pripetilo, in

ko mi je oče umrl — bilo mi je takrat petnajst let — se tudi spominam, da sem doživel živčni

"Kaj je bilo vašemu očetu?" Mladi mož zardi.

"Bil je v kolonijah. Tam se je preveč zgrajal, saj razume... Izčrpan kakor je bil, ni imel na razpolago drugega kakor alkohola, da se je vzdržal pokoncu... Nekoč je pa padel... Saj razumete?"

"Da," pritrdi Cave. "Toda vrnila se je k vam. Vaš primer je zelo čuden in nevsakdanji... Toda pred vsem si morate biti sami na čistem. Ni treba, da bi vas bilo strah... Pri vas gre za nekakšno mesečnost v budnem stanju. Ko bolnika kriza mine, se nič več ne spomni, kaj je počel; dostikrat njegova osebnost niti ne opazi česa podobnega... Toda ne bojte se, to se da ozdraviti..."

"Pa moja poroka?" krične nesrečnež. "Ali se bom lahko drugi teden poročil?"

"Za to imamo še časa," odgovori izogibajoče se profesor. "Zdaj gre za to, da proučimo vašo stvar: skušajte obuditi spomin. Saj ste razumen človek. Prizadevajte si malo: rekli ste, da ste v "Zvezdi" najeli avto... in potem?"

Zapovedovalno mu pogleda v oči, kakor bi ga hotel prisiliti, da se spomni.

"Ničesar ne vem! In ne morem se spomniti! Le to še vem, da sem sedel v avtu in si prižgal cigareto, nato pa zagnal vžgalico na cesto. Še to vem, da me je ožgala v prst... in potem, brez prehoda, predmestna ulica, jutrnje sonce in tramvaj z napisom Bouligne... Ne razumem!..."

In nenadoma skrije svoj obraz v dlani in krčevito zalhti.

"Kaj pa imate tu?" vpraša Cave in prime mladega moža za desno laket. "Ali ste ranjeni?"

Pogledal je srajčni rokav in videl, da je ves rdeč. Roka je imel vso opraskano, ena rana na njej je bila v obliki loka, kakor od ugriza; toda vse te praske niso mogle dati toliko krvi.

"Odložite povrhnj," zapove Cave.

Srajčno opraje je bilo vse zmečkano in natrgano; tu pa tam so se videle na njem majhne rdeče kapljice, že posušene. Omažeževani ovratnik je kazal različne podolgovate sledove in umazane okrogle odtise kakor od drobnih okrvavljenih prstov.

Tudi na vratu je imel rdeče madeže, podobne praskam na rokah.

Mladi mož plane pokoncu. Začene se k arcau, potem se pa obrne, opotekajoč se in z obrazom bledejo ko zid.

"Kaj je to?" zamrmra s tesnobnim glasom. "Sele zdaj sem to opazil. Kaj naj to bo?"

"Kje ste se našli davi? V Boulignu?" vpraša profesor. Čeprav je ohranil hladno kri in je bil vajen pretresljivih dogodkov, je vendarle prebledel.

"Da," odgovori oni. Strese se in vpraša: "Ali... ali je bilo tam... kaj posebnega?"

"Da," odgovori gluho Cave. Neko dekle. Današnji jutrnjiki o tem obširno poročajo. Prvi mah nisem na to prišel, zdaj mi je pa nehote udarilo v oči. Našli so jo v goščavi, na bregu ribnika, nago, strašno razmesarjeno... Branila se je, pod nohti je bila še vasa krvava, v rokah je imela izpužene lase, šop plavih las. Sklonite se. Da, tole bo," zategne in pokaže na glavi mladega plavolasnega moža majhno okrvavljeno goloto.

"Pa vendar ne mislite... ne mislite, da sem jaz! Nemogoče, kaj vam ne pride na um! Nemogoče!"

"Poglejmo popis morilca," reče Cave. "Dva dekleta sta vas videla, ko ste vlekli deklico za seboj."

Mladi mož pograbi časnik. Čez eno minuto dvigne obraz. Bil je spačen od groze.

"Saj to je blazno! Blazno!" zahrope. "Ni mogoče, da bi bil jaz... Jaz!... Sicer pa," zdajci zatuli in obraz mu zažari, "saj so že včeraj zjutraj ubili dekle — včeraj zjutraj sem bil pa še v svoji delavnici, ves bliser in zdrav! Ne, to nisem jaz, to ne morem biti jaz!"

"Včeraj? Kateri dan?" vpraša Cave.

"Včeraj, v torek, kajpada. Snoči v torek me je napadlo, saj sem rekel..."

"Ne, včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

"Včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Poglejte, kateri dan je na časniku."

najlepši in najbolj srečen zanj, se je odpravil z Dunaja v domovino.

njem trenutku, ko se je vlak že pomikal.

Zavihtel se je na stopnico,

omahnil ter tako nesrečno del na tračnico, da mu je odrezalo obe nogi, nad koleno.

Par ur pozneje je v bolnici umrl.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

Idrjčan v Slov. Tedniku.

General L. A. Guerre, poveljnik državne milice v Louisianu, in člani njegovega štaba, ki jih je pozval senator Long v akcijo proti svojim sovražnikom.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in pošte eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anesmentu \$1.20 za teden, se jim to plača k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za član S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00	Z
----------------------------------	---